"אל תזרוק אבן על החרדים"

באחד מאתרי האינטרנט פורסמה בי"ד שבט פניני קריאה של הרב שלמה אבינר שליט"א המכונה כאן: "אל תזרוק אבן על החרדים, ובמיוחד על גדולי הדור, בגלל שאינם תומכים בהתנתקות. מי אתה ומה אתה שתרבר על תלמידי חכמים!!"

"חילוקי דעות מותרים. גם חריפים. בחדרי מותר. ומצוה להציג את הטיעונים של רבותינו נגד ההתנתקות האידיוט, אבל אין מותר להביע ביקורת אישית נגד אנשים, וקל וחומר נגד גדולי עולם. גם אין זה מועיל אלא אדרבא מקלקל. מה שמרעיל זו התקרבות התורות, כלומר להיפגש ולספר עובדות, מתוך אהבה ואחווה הכל מסתדר".

ובהמשך דבריו של הרב אבינר אך מתוך ועוזך אישי עמוק על מה שנראה בעיניו כסכיזה אידאולוגית חמורה של הנהגת הציבור החרדי (בהלכה) - שלה בימים אלה ראש ישיבת "כרם ביבנה", הרב מרדכי גרינברג שליט"א, לתלמידיו ב"הסדר" אוסף הסכמותיו של פסיקות הנהגת הציבור הליטאי (בעיקר), בעניין ארץ ישראל. הנה דברים מתמיהים כאן ללא פירכה. כותב הרב גרינברג שליט"א:

"הרוחות האומדנים זכו לראות את סימני הגאולה, כשארץ ישראל יצאתה משממותה ונתנת פירותיה לבניה, חשבים ומתקבצים לתוכה, והבל ראיתם את "זוקף המגולה".

עתה, בשפל הפרק תוכניות הריסת גוש קטיף, עלה שוב הזיכרון הישן בדבר עדך מצוות יישוב ארץ ישראל הנקמת מדינה יהודית. משכנכסר המפלגות החרדיות לממשלה, יש להם צורך להסביר את נכונותם לתמוך בממשלה שזרחה על רגלה פיניני שכחים ומסיר־תה לגויים, הרי דוגמה למה שנתפרסם בימים האחרונים.

"אנשי ישע"ע לחמו בשלטון השמאל אך ורק משום חששותיהם מפני החזרת שטחים. מאבקם ביטא את רבקותם באידיאולוגיות הכרוכות של "אף שעל", לפיו "ארץ ישראל השלמה" היא הערך העליון, האדר הזיהוי, אשר רוחה אף שיקולים של פיקוח נפש... אותם חוגים לא נראשו מנסיונותיהם ליצור "זיהוי לבבות" ראחרות רעים. הם שאבו עידוד מכך שאי פה ואי שם נמחפו יהודים משולי המחנה להפגנות הימין ולאידיעים של מפלגות לאומיות - תופעה הראויה לכל ניגוי - ומנסים שוב ושוב להחדיר את השפעתם וכו'.

לכן יש להזכיר שוב - ההתנגדות לאידיאולוגיה הרתית לאומית ולרעיונות של נוש אמונים יהודיים, אינה פשט שולי אלא ענין מהותי ששורשיה נעוץ בבסיסה של ההתנגדות ההיסטורית לתנועה הציונית ותולדותיה. מי שרוגל בהשקפת התורה, אינו סובל כל תעיבות של רעות לאומניות שונות ומשונות, ובפרט כשהן באות בשילוב מעות של רת ולאומיות, נוסח המזרחי וממשיכי דרכו.

"כשמדובר במאבק על עצין לאומי, היהדות החרדית איננה מעו־רבת בו, לטרות ההשתתפות בצעדים של התנייבים, שהמשלה מאלצת אותם לעקוד מבחיתם למקם מגדים אחר בארץ ישראל". (יתר נאמן כ' שבט תשס"ה).

על חשיבותה של מצוות יישוב ארץ ישראל בעיני חז"ל אין צורך להכביר מילים. רי לנו אם נזכיר את המאמר המפורסם שארץ ישראל שקולה נגד כל המצוות ור' בסתובות קי: ורמב"ם פ"ה מהי לכות מלכים וי"ב ובדברי הרמב"ן פרשת אחרי מות). אך יש עניין להזכיר דברי גדולי ישראל מהדורות האחרונים, ביניהם ממייסדי אגודת ישראל ומנהיגיה.

הגר"ב מולאזין מציין בראשית מכתבו למען היישוב, שרצון ה' שהארץ תתיישב על־ידי ישראל עמו, כמו שה' אמר ליצחק "שכון בארץ". והדשו חז"ל "עשה שכונה בארץ, הרי זורע הרי נוטע". אע"ג שהפילשתים השתיבוה אז לפי הרכם, ועדין לא הגיע השעה שינוח לה זרע אברהם, פ"ם היה רצון ה' שיעשה יצחק מצידו איזה מושב ושכונה לפניו. ועל כן "עלינו להעיד ולהפיח רוח אהבת הארץ ולי־מלא אחר רצון ה' בכל אופן שיוזמן לפנינו, אם בפעולה חפשית, בעבודת אדמה או בחדשות המעשה או במסחר".

ובאיגרת אחרת כותב "אין לנו לחקור ולדרוש מדוע באמת לא היתה פרשה רשמיה בימי גלות שפניה להביאנו לידי כך, והיום הגיעה השעה לרצון זה, וכי אכשר דרא אך הנסערות לה אלקי־נו וכו' כך אין לנו להתחכם בזה וכו' עלינו להמשך אחר קול רב־ריו ולבטוח בו ית' שיגמור אחריו".

ר' יצחק אלחנן משבנבא "כבר ידועה רעתי ההכמתי כי גדולה מאד מצוות יישוב ארץ ישראל, וכמ"ש הרמב"ן בשם הספרי, רשקולה ישיבת ארץ ישראל כנגד כל המצות שבתורה וכן היא בתר־ספרא וכן בסתובות והרמב"ם פ"ה מהל' מלכים, מבאר גדל יישוב ארץ ישראל, וב"ה אלוקי ישראל שהחיינו והגיענו לזה כי נתעוררה התנועה בכל עמנו להשתדל בעניין הקדוש של יישוב ארץ ישראל... ואין קץ וקצב לשכר היקרים והנכבדים שכי ישראל העוסקים וה־מסייעים בענין הגדול הזה".

האדר"ת שהיה בסוף ימיו רבה של ירושלים כתב: "כמה הגדל־תם השמחה במעיני לבבי כדראותכם... באהבת אדמת הקדש חמדת ישראל, הנכם קשורים בקשר חזק ואמיץ רבו ראל תחושו לאנשים אשר בבלי דעת טפלו טפל להטיל מום בקדושת המצוה הרבה וה־קדושה הזאת, כי דבריהם שלא בדעת".

בשנת תרצ"ז פורסמו מסקנות ועדת פיל, על פיהם יש לחלק את ארץ ישראל לשתי מדינות, יהודית וערבית, ולסיים את המנדט הב־ריטי. ליבם של היהודים רסס משמחה למשמע דבר המלוכה ליהר־רים, אך יחד עם זאת נחפץ לנסח התמוצות הגבולות של האדץ. בועדש אלול התבנסה הכנסיה הגדולה של אגודת ישראל ושקו שאלות יסודיות עלו בה. המקח מדינה יהודית וחלוקת הארץ. ריב גדולי התורה היו בעד הסלטה חיובית להקים מדינה יהודית יחד עם מלאה נגר. החלוקה שמשמעותה גזילת חלק גדול של ארצנו.

אחת הטענות של המחייבים היתה, כפי שפורסם בעיתוני הפרדס (שנה י"א חוברת ו') "צריך להתאמץ בכל הכחות, שישלטן המדי־נה יהיה מוסתת על יסודות התורה, אבל איך ישקים אנו לעמוד מרחוק ברגע היסטורי זה היינו צריכים לבוא לארץ ישראל ולא לתת לציונים להשתלט שם. כן עשינו בגולה וחיכינו עד שיבואו אחרים וכבשו מידינו הכל. ואם תוסד מדינה יהודית ואנו נעמוד מן הצד, תהא זו חיסולה של אגודת ישראל. אין אתם מכירים צעדם של ישראל. אין תקוה ליהודים בפולין, ירמניה וכו'. היהודי מפני החלטת "לאו", שלא יהיה ח"ו לחילול ה', ולא יאמרו כי אנו מניחים מכשולים על דרך המדינה היהודית".

נאם למען המדינה רבה לציון, הרב זלמן שרזיקין ושהיה ראש מועצת גדולי התורה גם בארץ, אחר הקמת המדינה) שנושף על עמרתו המכובדת של עצמו, היה נחשב כרובהו של הגאון ר' חיים עזוד גרודזינסקי (האחיעזר).

בין ההחלטות שהחליטו או בכנסיה הגדולה, נאמר בסעיף ב': "מועצת גדולי התורה מצהירה שגבולי ארצנו הקדושה תותמים על־ידי מנחיל אדצות בתורתנו הקדושה והקבועים לדורות עולם. בלתי אפשרי משום כך שהעם היהודי מצדיו יוותר באיזו צורה שהיא על הגבולות האלה. כל ויתור שכזה אין לו שום ערך (סז אלול תרצ"ג).

אגודת הרבנים של אמריקה, שלחה מכתב לוועידת אגודת יש־ראל, ובתוך הדברים נכתב, שוויתור על חלק מארץ ישראל הוא בניגוד לזכויות של העם היהודי "שכל ארץ ישראל קדושה לו, לא רק בתור בית לאומי, כי אם בתור מעיין רוחני לכל תיי הדתיים. על כן החליטה אגודת הרבנים האדה"ב וקוראה לציבור את התנגדו־תה הנמרצה את מהאתה נגד כל ניסיון שזוא לחלל את הבטחות הבלולות בהצהרת בלפור, ושאושרו על־ידי חבר הלאומים. רבי זה יחשב בעינינו לעוון נודא נגד היהדות העולמית. ארץ ישראל יד־שה היא לנו מאבותינו ונבלותיה סומנו בתתקנו הקדושה ואין לנו רשות לוותר על אף שעל אדמה אחד ולהעבידו לזרים".

ועוד באסיפת רבנים בחדש אב תרצ"ה "לא ידים בן ישראל דרו על ויתור חלק מארצנו, שכמו שכתב. אין לנו חלק עוד בה. זכרו הפי בדעה שנשבעו אבותינו "אם אשכח ירושלים תשכח ימיני וכו'".

וכתב הרב פיינשטיין זיד שפירא (מתוך הספר רבי אברהמצ "אין לנו רשות ואסור לוותר על אף שעל אחד, אבל גם היא הנתונה, שאם א"א להשיג יותר ואם לאו נאבד גם את זה, הרי בהכרח לומר הן, מה"ם ראסור לוותר על אף שעל אחד... אבל לכל הפחות צרי־כים להבדע בחוקה עד כמה שאפשר ויותר מזה את הנבב, חלק יהד־שלים לכל הפחות, וחזקני הדברים ולשם הגמר, אין שום ספק שהעדבים יסאו עילה להתנשל עליהן, ועל אנגליה נוכל לסמוך כמו שיכולים בפסקו על אשור. לכן לכל הפחות לא נהיה נתונים בעליל למשימה מעל ראשי הזרים וכו' עוד תנאי גדול־פיוני לזר־תנות, שעל תנאי זה אין ויתור, כי ירשו לנו להתיישב בעבר הירי־דן בלי שום הגבלות".

הרב מנחם זמבא בבאים בכנסיה הגדולה בשנת תרצ"ז, אמר בתוך דבריו: "יש לנו כ"ת קדוש אשר נאמר עלינו "תורת ה' תמימה משיבת נפש". ואם חסרה אות אחת ח"ו פסול מקדושתו. יש לנו ארץ אשר גם עליה נאמר כי קדושתה היא בשכל ישראל עליה. ולכן רק אנשים באלה אשר להם העוז המר לקדש גזרים מתורתנו הקדושה והתמימה. הם הם אשר יחדינו בנפשם לקדש גם את אר־צנו לגזרים. אבל אנחנו שומרי התורה חפדים על הכר ה' של תורה שבכתב ושבעל־פה מראשי ועד סופו. מוסרים את נפשנו על כל אות ואות ועל כל מנהג שבישראל. בשום אופן לא ניכל להסכים לויתור אפילו על צעד ושעל אחד מארצנו הקדושה, ויותר גדל באם הלב ונשפך הם לבנו על האנשים קמני עדך אשר לא דעת ולא תבו־נה להם להבין את עדך דבריו של הנביא "על כסאו לא ישב זר יכר", ואין יודעין בנפשם עוז להתמנזנו לסבר כזה שאינו הולמתו להיות מעפילים לעלות ולשבת בבורסה מלכותא רנא בישראל" (מתוך חידושי הגרמ"ז סי' נד).

הרב צבי פסח פראנק, רבה של ירושלים, כתב בשנת תרצ"ח "אם יש בידינו להשיג כל ארץ ישראל המסורה ומחזקה לנו מא־בותינו. הרי הדבר פשוט שאין לנו לוותר על אף שעל אדמה אחת למוסרה לידי זרים וכו', אך אם אין בידינו להציא את כל ארץ יש־ראל למי נותר ונפסיד גם את המחצה הרי ראוי מה שאפשר לה־ציל עלינו להציל ולהכניס ברשות ישראל כל מה שאפשר, עד שיבוא האדון אשר עינינו נשואות אליו רינאלנו גאולת עולמים וי־שמחנו בישועתו הפרובה".

הרב יהודה לייב אריאבך ראש ישיבת המקובלים ואבי של הרב שלמה זלמן אריאבךצ "ארץ ישראל הינה נושו של העם העברי, וה־חלוקה המבתרת את ארץ ישראל לחלקים שונים, מקבילה היא לג־זירת הלילה הזו במשפט שלמה, וכשם שבמשפט זה רק זו שהסכימה להלוק הפסידה, כי התברר אי קשרה האמיתי עם הנידון, כן מפסיד ח"ו עמנו בהסכמתו לאי שלטות שיכיותו על הנידון. בזה יוקבע קשר לנו כל קשר נצחי עם ארצנו.

נגד אפשרות נזידת האלוקה שעם ישראל יוותר על חלק מארץ ישראל, עלינו להפגין ולהצהיר בדחיות כי תפילות האומה, כיסו־פיה הנראים ומאירה העמוקים והלוחטים זה כאלפיים שנות גלותה - היו לארץ ישראל שלמה הבתונה לנו מידי־נותן התורה יצור העו־לם ב"ה, ולא לרצועת קרקע צרה על חוף ים תיכוני.

"היכי רמי מחאני, אמרו חז"ל (בבא בתרא) שלניא נולנא הוא ראר כיל לארעי בגולגתא ולמזר תבענה ליה בדינא. גם אנו מצהדים־ נולנים הם האוכלים בכל פה את ארצנו בגזל מבלי שום זכות, הם יתומכיהם עוד יקבלו את פסק דינם המדרק בבית דינה של הזיס־טוריה וכו'".

מהראוי לציין שדברים חדיפים אלו נאמרו עוד לפני הקמת המ־דינה, כאשר לא היתה ארץ ישראל בידינו ואף על פי כן דברו נגדי־לי ישראל בתקופות נגד תניעה על ויתור חלקים מארץ ישראל. על אותת כמה וכמה בימינו שהמרובר על נסיונות אזוריים מיושבים על־ידי אחינו בית ישראל, ויתור על השלטון ומסירת־חבלי ארץ לידי גוים שונאי ישראל.

"קללת ה' אלוקי ישראל, נצח ישראל רעם ישראל, תחזל על הזר־ממים לנזול מאיתנו חלקי אדצנו אלה. מחשבתם הרעה תיבטל ועצת ה' לעולם תעמוד" (הרב צבי יהודה הכהן קוק וצ"ל ס"ו באב תשכ"ו).

הציונים שהביא הרם צרינברג מוכיחים כי ההנהגה הרוחנית החרדית ניבשה את פסיקתה ללא קשר לעניין הלאומי אלא אך ורק מתוך ראיה תורנית.

schiffs@013.net.il